

לפני 25 שנה

השבוע לפני 25 שנים סקר מזור השחיתות של השבועון את אולימפיאדת השחיתות שנערכה בהלסינקי, פינלנד, ואת מיטתו המרתוני של משה צ'רניאק שפחט תיקו במישחק עם סאבל קארם, שחקן הלהו הסובייטי הראשון. מישחק של צ'רניאק וקארם נמשך לסידוריו שלושה ימים והכול 90 מהלכים. המדור "במרחב" תיאר את המאבק שניהלה מפלגת ה"ואפ" נגד מחוללי המהפכה המצרית. בשער האחורי של החוברת פורסם, "תשבץ קנק" בנושא הספרות מאת הקורא צבי קצב.

בשער הגיליון: תצלום של ילדה משותקת המנסה לפסוע בין מטקי ברזל.

"העולם הזה" 773 תאריך: 21.8.52

מלאכי אהרונסון חובע את כבוד ניל" * עיתון ערב נפוי

על חברי "המיפלגה" * רצח ז'אן-פול סארטר ב"אווהל"

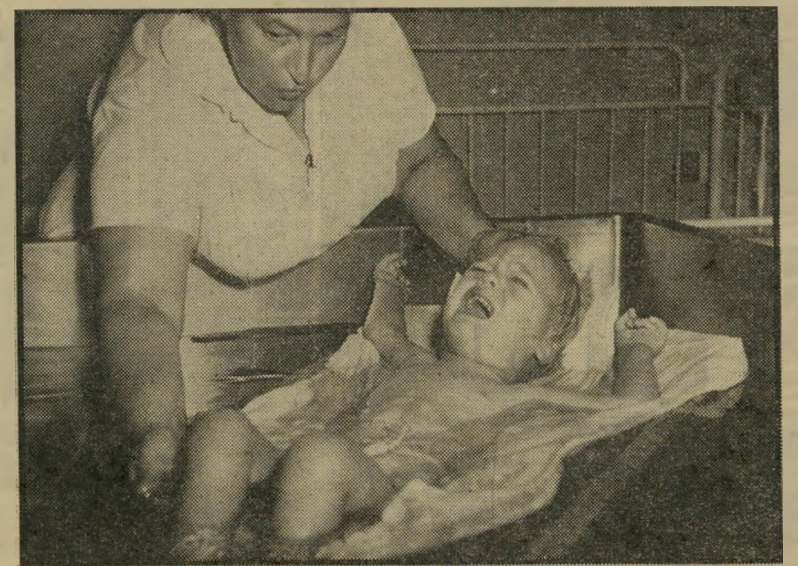
ההקדים עיתון ערב משלה, הדרך. היא חיפה שזה עורך, ומצאה אותו בדמותו של ד"ר בנימין אליאב, שאינו אלא ד"ר בנימין לור בוצקי, שותף לח"י לשעבר, שהגיע בינתיים למסקנה שדויד בן-גוריון הוא היהודי הי מגשים את חלומותיו הלאומיים. אולם הדור לא רצה לרדת לרמתם של אולם עיתוני הערב, שלא מצאו חן בעיני בייגני. הוא הופיע בתבנית של עיתון-בוקר רגיל, ותתעסק לרוב בפולמוס מיפלגתי עקר, ירי רמה ירודה והנהוגה בארץ בשטח זה.

במשך 1300 גיליונות היה הדור עיתון גאה המכבד את עצמו. במשך כל אותו זמן לא עורר עניין בקרב הציבור הקונה עיתונים מיד המוכר. הדור הופיע כימעט במחצית, והגיע בעיקר לידי חברי מיפלגה ועובדי מוסדות שלא היתה להם ברירה

התגובה הצעקנית: "אני מוכן להושיט את מלוא העזרה לכל מי שרוצה לכתוב את ההיסטוריה האמיתית של זכרון, לי ברור שאיש לא ייטיב לכתוב אותה ממני."

עיתונות

כשעלה לח"י מן המהתרת בסוף 1947 הועלה הרעיון: להוציא עיתון-ערב. הוא חיפש עורך מתאים, ומצא אותו בדמותו של ד"ר בנימין לור בוצקי, מנהיג רוויזיוני גיסטי שניסה להכניס את מיפלגתו להסדרות העובדים הכללית, נכשל והקים

יד חולה שיתוק-ילדים, המחוקק בידי אחות בתוך אמבט מים פושרים לצורך התעמלות רפואית. ההתי זו ליוותה את הדור על שיתוק הילדים שנערך עליידי העולם הזה בסיוע במומחים.

אלא לחתום על עיתון-הערב שנשלח אליי ולח"י ייסדו את מיברק. השבוע החליט הדור כי גאוה לחדד והצלחה לחדד, והחל מופיע בתבניתם של מעריב וידיעות אחרונות, כשמגוי גמור איתו לעלות בסולם הסנסציה. ד"ר אליאב נאלץ להסתפק בתפקיד של כותב מאמרי רים ראשיים, את כס העורך תפס חיים שורר, איש דבר.

תיאטרון

רצח! שלושה מיקריריצח בוצעו באחד הערבים בשבוע שעבר באולם האווהל ברחוב ביי לינסון 6 בתל-אביב. הקורבנות: כושי אהר, בנו של סנאטור אמריקאי ומחזה של ז'אן-פול סארטר. הרצח בוצע בדם קר. לא עליידי הי שחקנים, הוא בוצע עליידי קנונית בין התיאטרון לבין הצנוורה. המלט משהק פנים, ז'אן-פול סארטר כתב מחזה. לכל תיאטרון בעולם תברירה

העם

183 יום

הצעיר הישראלי הממוצע רגיל להתייחס למתרחש במרחב כאל דבר מופשט. שאינו נוגע לו במיוחד. השבוע חדר המרחב לי ביתו ממש: בצורה של צו המאריך את תקופת גיוסו ב-183 ימים נוספים. מלבד קומץ של אנשים אין אדם ביישוב היודע בדיוק את הרקע להחלטה. אולם לקוראי העיתונים ניתנה הזדמנות לעקוב אחר המישחק המזור של ראשי המדינות והצבאות, המשתמשים איש באימוי יריבו כדי לשכנע את אורחיהם שהצד השני מת כוון להשמידו.

אחד המסקיפים האובייקטיביים המעטים בארץ, העיתונאי האנגלי רוי (בעיני הגר הגר בתוכנו) אלסטון **, המשתתף דרך קבע בהארץ, הגיב על ההחלטה בכמה הירי הורים העשויים לעורר מחשבה: "מר בן-גוריון מזה, וגנרל גניב וקולונל שישקלי... מזה, מנצלים אלו את אלו כדי לחדור עוד יותר לתהום האזרחי... בתוכי ניות להקמת צבאות גדולים ומשוכללים יותר. כמובן, לא זהו הדרך לחולל שלום... כמעט אין ספק כי מטרת הממשלה הגנוכחית היא להעמיד בישראל צבא שי גדולו אינו עומד ביחס לגודל הארץ ולמי משהה של סכנה קרובה מעבר לגבולות. השפעת הצעדים החדשים... תגרום בהכרח למשהו הקרוב עד למאד למדינה צבאית... תתהווה מדינה יהודית הרחוקה מאד מהאידיאלים של 1948, ומהגות השנים שר קדמו לה..."

דרכי אדם

בן מזכיר את אביו

לפישל אהרונסון איש זיכרון-יעקב רי גיבור נילי היו אכבעה בניו ושתי בנות. המפורסמים שבהם: אהרון, שרה, אלכסנדר, דר, רבקה. שני הבנים באחרים: צבי ושמואל (סם) אינם נזכרים בהיסטוריה של רשת-הריגול הזיכרונית המפורסמת. כאשר כתב מזכיר תמונעה המקומית של זיכרון-יעקב, אריה מסמנוב, מסכת לכבוד חג היובל של המושבה והקדיש את משה ממש תמונותיה לגיבורי נילי, לא מצא לנחוץ להעלות את זכר שני האחים הבלתייודעים ברבים. אולם דווקא להם נותרו צאצאים ואחד מהם, מלאכי בנו של צבי, התמרמר על ההתעלמות מאביו הי מנחה, האשים את מחבר המסכת בסילוף ההיסטוריה.

ההאשמה הוטחה בפני מסמנוב בנוכחות קהל אלפים באיטידיון זיכרון-יעקב. מייד עם סיומה של המסכת הגיב מסמנוב על

* התרכיב הראשון היה תרכיב-סאלק, וכמה חודשים אחריו הומצא תרכיב סייבן העולה עליו באיכות.

** רוי אלסטון כתב צמרת בפלסיין פוסט שקדם לג'רוסלם פוסט, החליט עם תום המנדט הבריטי לישראל בארץ לירות שלא היה יהודי, ולחיות בכך את אהדתו ליישוב היהודי, אלסטון פירטס סידרת ספרים באנגלית על המדינה והמדינה שבדרך.

החופשית להסכים לתוכנו ולהציגו, או שי לא להסכים ולא להציגו. תיאטרון אוהל, בשיתופו האדיב של הצנוור, בחר בדרך שלישית מקורית ביותר. הוא לא הסכים לתוכן המחזה, שינה אותו לחלוטין עד שאין להכיר עוד את מגמתו, ושם על הי היצירה האהלית החדשה * את שמו של הסופר-פילוסוף הצרפתי, כי השם עשוי למשוך קהל גם בישראל.

דומה הדבר כאילו החליט במאי שיש משהו טוב במחזה המלט של שייקספיר, אלא שהסוף אינו מתאים לישראל, יושב הבמאי ומתקן את נוסחתו של שייקספיר. במקום שהמלט ימות בדקירת חרב מורר עלת, הוא ארוז את מוודותיו ונוסע לי אנגליה כדי להשתתף בתחרויות הטניס בווימבלדון.

אווהל הדבר בדיוק עשה האווהל. במחזה המקורי נשמעת ירייה, בנו של הסנטור חוזר לחדר הפרוצה ומודיע בעצרו שלא פגע בכושי, הקורבן החף-מפשע של הי חברה הלבנה. בן הסנטור מסיים את הי מחזה במיטתה של הפרוצה.

האווהל אינו יכול להסכים לאימוטריות זו של סארטר. לכן נהרג הכושי במחזה החדש, תמתוקן. הפרוצה הורגת את בן הסנטור הרשע. המוסר מגצח לאורך כל הבמה.

פרוצה בתולה. אין זה השינוי היחידי המתרגמת, הבמאי הצנוור הפכו כימעט כל מישפט על פיו. הסנטור מדבר במחזה בשם העם האמריקאי, הרוצה כי הכושי החף-מפשע יוקרב כדי להציל את חיי הלבן בן-הטובים, הנאשם ברצח. תוך כדי כך משמיע הסנטור פילוסופיה עמוקה ור מעניינת על תורת הגזע. השלישייה המת קנת הישראלית לא יכלה להסכים לעלבון זה של העם האמריקאי. לכן היא מחוקת את העם כולו, מזכירה במקומו את ראש העירייה.

כל דמויות המחזה משתנות. הסנטור (זאב ברבן) דומה לכומר, ומעורר בלב הצופה את השאלה כיצד נבחר איש כזה, אפילו במדינה של עמי-ארצות. הפרוצה, שהצנוור (כמעט) החזיר לה את בתולה בנייתוח פלסטי יחידי-במינה, אינה מדברת בלשונה הרגילה אלא כנבירה אלגנטית, בעיברית צחה ושנונה. אף כי טובה פרדו משותקת את התפקיד בכישרון רב, אין היא יכולה לשנות את העובדה שהמצב כולו מגוחך. היחידי המשכנע במחזה כולו הוא הכושי (יעקב כנעני). אולם גם בו ניכרים סימניה של אסכולת מוסקבה מלפני הי מהפכה הרוסית.

אנשים

שופט-השלום יעקב ברי-זאב, הי נודד בין עפולה לטבריה, גור פסקידין מקורי על חיל רגון שעיפר מכונת פריט פריט שעברה בעמק מבלי שתואות לעי צור ולקחתו כטרמפיסט למחנה. פסקי הדין: ניקוי המכונת עליידי החייל, אל שר החינוך והתרבות הפרו-פפור בן-ציון דניכר (דינור). הגיעה השבוע פניה מקורית: בקשה לשיגור העודת תואר האוניברסיטה העברית כי דואר. המבקש: פרופסור-מישנה יהודי לי ספרות סינית עתיקה באוניברסיטת פורר מוזה. ידיעותיו של הפרופסור מלבד סיפי רות סינית עתיקה: איטלנדית, אנגלית, הינדו, טיבטית, יפאנית, מאלאית, סיא מית, סאנסקריט, פרטוגזית וקוריאנית.

* הנוסח העיברי מאת לאה גולדברג.